



EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 10.6.2016.
COM(2016) 383 final

ANNEXES 1 to 6

PRILOZI

Prijedlogu Preporuke Vijeća

**o europskom kvalifikacijskom okviru za cjeloživotno učenje i o stavljanju izvan snage
Preporuke Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o uspostavi europskog
kvalifikacijskog okvira za cjeloživotno učenje**

PRILOG I.

Definicije

U kontekstu ove Preporuke primjenjuju se sljedeće definicije:

- (a) *kvalifikacija*: formalni rezultat postupka ocjenjivanja i vrednovanja nakon odluke nadležnog tijela da je pojedinac ostvario ishode učenja koji odgovaraju određenom standardu;
- (b) *nacionalni kvalifikacijski sustav*: svi aspekti aktivnosti države članice povezani s priznavanjem učenja i drugi mehanizmi koji obrazovanje i osposobljavanje povezuju s tržištem rada i civilnim društvom. To uključuje razvoj i provedbu institucionalnih mehanizama i procesa povezanih s osiguranjem kvalitete, ocjenom i dodjeljivanjem kvalifikacija. Nacionalni kvalifikacijski sustav može se sastojati od nekoliko podsustava i može uključivati nacionalni kvalifikacijski okvir;
- (c) *nacionalni kvalifikacijski okvir*: instrument za klasifikaciju kvalifikacija na temelju skupa kriterija za određene ostvarene razine učenja čiji je cilj integrirati i koordinirati nacionalne kvalifikacijske podsustave te unaprijediti transparentnost, pristup, napredak i kvalitetu kvalifikacija u odnosu na tržište rada i civilno društvo;
- (d) *međunarodna kvalifikacija*: svjedodžba, diploma, stupanj ili titula koju je dodijelilo međunarodno tijelo (ili nacionalno tijelo s akreditacijom međunarodnog tijela), koja se upotrebljava u najmanje dvjema zemljama i uključuje ishode učenja temeljene na standardima koje su razvili međunarodno tijelo, organizacija ili društvo;
- (e) *međunarodna sektorska kvalifikacija*: međunarodna kvalifikacija relevantna za sektor gospodarske djelatnosti koju su razvili međunarodna sektorska organizacija ili međunarodno društvo;
- (f) *ishodi učenja*: opis onoga što učenik zna, razumije i za što je sposoban nakon završenog procesa učenja;
- (g) *znanje*: ishod usvajanja informacija učenjem. Znanje je skup činjenica, načela, *teorija* i praksi povezan s područjem rada ili učenja. U kontekstu europskog kvalifikacijskog okvira znanje se opisuje kao teorijsko i/ili činjenično;
- (h) *vještine*: sposobnost primjene znanja i upotrebe iskustva u izvršavanju zadataka i rješavanju problema. U kontekstu europskog kvalifikacijskog okvira vještine su opisane kao kognitivne (uključuju upotrebu logičkog, intuitivnog i kreativnog razmišljanja) ili praktične (uključuju manualnu spretnost i upotrebu metoda, materijala, alata i instrumenata);
- (i) *odgovornost/samostalnost* u kontekstu europskog kvalifikacijskog okvira sposobnost je učenika da samostalno i odgovorno primjenjuje znanje i vještine;
- (j) *vrednovanje neformalnog i informalnog učenja*: postupak u kojem ovlašteno tijelo potvrđuje da je pojedinac postigao ishode učenja s obzirom na odgovarajući standard, a sastoji se od sljedećih četiriju odvojenih faza: utvrđivanja određenih iskustava pojedinaca kroz dijalog, izrade dokumenata iz kojih su vidljiva iskustva pojedinca, službene ocjene tih iskustava i potvrđivanja rezultata ocjene, što može dovesti do djelomične ili potpune kvalifikacije;
- (k) *službeno priznavanje ishoda učenja*: postupak u kojem nadležno tijelo dodjeljuje službeni status za stečene ishode učenja za potrebe nastavka studija ili zaposlenja: i. dodjeljivanjem

kvalifikacija (svjedodžbi, diploma ili titula), ii. vrednovanjem neformalnog i informalnog učenja i iii. dodjeljivanjem jednakovrijednosti statusa, bodova ili izuzeća;

- (l) *bodovi*: pokazuju da je dio kvalifikacije koji se sastoji od koherentnog skupa ishoda učenja ocijenilo i vrednovalo ovlašteno tijelo, u skladu s dogovorenim standardom. Bodove dodjeljuju nadležna tijela kad pojedinac ostvari utvrđene ishode učenja, što se dokazuje odgovarajućim ocjenama. Bodovi se mogu izraziti u kvantitativnom obliku (npr. u obliku broja bodova) koji prikazuje procijenjeno radno opterećenje prosječnog pojedinca potrebno za ostvarivanje ishoda učenja;
- (m) *sustavi bodovanja*: sustavi priznavanja bodova. Ti sustavi mogu, među ostalim, obuhvaćati jednakovrijedne kvalifikacije, izuzeća, jedinice/module koji se mogu prikupljati i prenositi, samostalnost pružatelja obrazovanja koji mogu osmisliti individualizirane načine učenja te vrednovanje neformalnog i informalnog učenja;
- (n) *prijenos bodova*: postupak kojim se pojedincima koji su prikupili bodove u jednom kontekstu omogućuje da ih se vrednuje i prizna u drugom kontekstu.

PRILOG II.

Deskriptori kojima se određuju razine u europskom kvalifikacijskom okviru (EKO)

Svaka od osam razina određena je skupom deskriptora koji označavaju ishode učenja ¹ relevantne za kvalifikacije na toj razini u bilo kojem sustavu kvalifikacija.			
	Znanje	Vještine	Odgovornost/samostalnost
	U kontekstu europskog kvalifikacijskog okvira znanje se opisuje kao teorijsko i/ili činjenično.	U kontekstu europskog kvalifikacijskog okvira vještine su opisane kao kognitivne (uključuju upotrebu logičkog, intuitivnog i kreativnog razmišljanja) i praktične (uključuju manualnu spretnost i upotrebu metoda, materijala, alata i instrumenata).	U kontekstu europskog kvalifikacijskog okvira odgovornost/samostalnost opisuje se kao sposobnost učenika da samostalno i odgovorno primjenjuje znanje i vještine.
1. razina Ishodi učenja relevantni za 1. razinu sljedeći su:	osnovno opće znanje	osnovne vještine potrebne za izvršavanje jednostavnih zadataka	rad ili učenje pod izravnim nadzorom u strukturiranom kontekstu
2. razina Ishodi učenja relevantni za 2. razinu sljedeći su:	osnovno činjenično znanje o nekom području rada ili učenja	osnovne kognitivne i praktične vještine potrebne za primjenu relevantnih informacija radi izvršavanja zadataka i rješavanja rutinskih problema s pomoću jednostavnih pravila i alata	rad ili učenje pod nadzorom uz određenu mjeru samostalnosti
3. razina Ishodi učenja relevantni za 3. razinu sljedeći su:	poznavanje činjenica, načela, postupaka i općih koncepata u području rada ili učenja	niz kognitivnih i praktičnih vještina potrebnih za izvršavanje zadataka i rješavanje problema odabirom i primjenom osnovnih metoda, alata, materijala i informacija	preuzimanje odgovornosti za dovršavanje zadataka u radu ili učenju prilagodba vlastita ponašanja okolnostima u rješavanju problema
4. razina Ishodi učenja relevantni za 4. razinu sljedeći su:	činjenično i teorijsko znanje u širim kontekstima unutar područja rada ili učenja	niz kognitivnih i praktičnih vještina potrebnih za pronalazak rješenja za određene probleme u području rada ili učenja	samoorganizacija posla u okviru smjernica konteksta rada ili učenja koje su obično predvidljive, ali podložne promjenama nadzor rutinskog rada drugih, preuzimanje odgovornosti u određenoj mjeri za evaluaciju i unaprjeđenje aktivnosti rada ili učenja

¹ Ishodi učenja opis su onoga što učenik zna, razumije i za što je sposoban nakon završenog procesa učenja. Općenito ih se klasificira kao „znanje, vještine i kompetencije”. U kontekstu europskog kvalifikacijskog okvira posljednji je element ograničen na „odgovornost/samostalnost” jer su njegovi deskriptori odraz opisa koje su države članice zajednički usuglasile za primjenu ove Preporuke, a ti opisi ne odgovaraju u potpunosti konceptualnim definicijama.

5. razina* Ishodi učenja relevantni za 5. razinu sljedeći su:	opsežno, specijalizirano, činjenično i teorijsko znanje unutar područja rada ili učenja te svjesnost o ograničenjima tog znanja	sveobuhvatan niz kognitivnih i praktičnih vještina potrebnih za razvoj kreativnih rješenja za apstraktne probleme	upravljanje i nadzor u kontekstima aktivnosti rada ili učenja u kojima dolazi do nepredvidivih promjena revizija i razvoj vlastitih i tuđih rezultata
6. razina** Ishodi učenja relevantni za 6. razinu sljedeći su:	napredno znanje o području rada ili učenja, uključujući kritičko razumijevanje teorija i načela	napredne vještine, iskazivanje umijeća i inovativnosti potrebnih za rješavanje složenih i nepredvidivih problema u specijaliziranom području rada ili učenja	upravljanje složenim tehničkim ili profesionalnim aktivnostima ili projektima, preuzimanje odgovornosti za donošenje odluka u nepredvidivim kontekstima rada ili učenja preuzimanje odgovornosti za upravljanje stručnim usavršavanjem pojedinaca i skupina
7. razina*** Ishodi učenja relevantni za 7. razinu sljedeći su:	vrlo specijalizirano znanje koje dijelom obuhvaća najvažnije znanje u području rada ili učenja, kao temelj za inovativno razmišljanje i/ili istraživanje kritička svijest o problemima povezanim sa znanjem u nekom području i mjestima preklapanja različitih područja	specijalizirane vještine rješavanja problema potrebne u istraživanju i/ili inovacijama radi razvoja novog znanja i postupaka te integracije znanja iz različitih područja	upravljanje kontekstima rada ili učenja koji su složeni, nepredvidivi i zahtijevaju nove strateške pristupe te njihova prilagodba preuzimanje odgovornosti za doprinos stručnom znanju i praksi i/ili za reviziju strateških rezultata timova
8. razina**** Ishodi učenja relevantni za 8. razinu sljedeći su:	znanje o najnovijim otkrićima u području rada ili učenja i na mjestu preklapanja različitih područja	najnaprednije i najspecijaliziranije vještine i tehnike, uključujući sintezu i evaluaciju, potrebne za rješavanje kritičkih problema u istraživanju i/ili inovacijama te za širenje i redefiniranje postojećeg znanja ili stručne prakse	pokazivanje znatnog autoriteta, inovativnosti, autonomije, akademskog i profesionalnog integriteta te kontinuirane predanosti razvoju novih ideja ili postupaka važnih za kontekst rada ili učenja, uključujući istraživanje

Uskladenost s okvirom za kvalifikacije europskog prostora visokog obrazovanja

Okvir za kvalifikacije europskog prostora visokog obrazovanja nudi deskriptore za tri ciklusa koja su dogovorili ministri odgovorni za visoko obrazovanje na sastanku u Bergenu u svibnju 2005. u okviru Bolonjskog procesa. Deskriptor svakog ciklusa predstavlja generički opis uobičajenih očekivanja u pogledu postignuća i sposobnosti povezanih s kvalifikacijama koji predstavljaju kraj tog ciklusa.

- * Deskriptor za kratki ciklus koji je razvila Zajednička inicijativa za kvalitetu u okviru Bolonjskog procesa (unutar prvog ciklusa ili u vezi s njim) odgovara ishodima učenja za 5. razinu europskog kvalifikacijskog okvira.
- ** Deskriptor za prvi ciklus odgovara ishodima učenja za 6. razinu europskog kvalifikacijskog okvira.
- *** Deskriptor za drugi ciklus odgovara ishodima učenja za 7. razinu europskog kvalifikacijskog okvira.
- **** Deskriptor za treći ciklus odgovara ishodima učenja za 8. razinu europskog kvalifikacijskog okvira.

PRILOG III.

Kriteriji i postupci za upućivanje na europski kvalifikacijski sustav u nacionalnim kvalifikacijskim okvirima i sustavima

1. Odgovornosti i/ili pravnu nadležnost svih relevantnih nacionalnih tijela uključenih u postupak upućivanja jasno određuju i objavljuju nadležna tijela.
2. Postoji jasna i dokaziva poveznica između razina kvalifikacija u nacionalnom kvalifikacijskom okviru ili sustavu i deskriptora razina europskoga kvalifikacijskog okvira.
3. Nacionalni kvalifikacijski okvir ili sustav i njegove kvalifikacije temelje se na načelu i cilju ishoda učenja, a povezani su s mehanizmima vrednovanja neformalnog i informalnog učenja te sustavima bodovanja, ako postoje.
4. Postupci za uključivanje kvalifikacija u nacionalni kvalifikacijski okvir ili za opisivanje mjesta kvalifikacija u nacionalnom kvalifikacijskom sustavu transparentni su.
5. U nacionalnom sustavu (sustavima) osiguranja kvalitete za obrazovanje i osposobljavanje upućuje se na nacionalni kvalifikacijski okvir ili sustav te je taj sustav usklađen s načelima osiguranja kvalitete kako su utvrđena u Prilogu IV. ovoj Preporuci.
6. Postupak upućivanja uključuje izričitu suglasnost relevantnih tijela za osiguranje kvalitete o usklađenosti izvješća o upućivanju s relevantnim nacionalnim odredbama i praksama osiguranja kvalitete.
7. U postupak upućivanja uključeni su međunarodni stručnjaci, a izvješća o upućivanju sadržavaju pisanu izjavu najmanje dvaju međunarodnih stručnjaka iz dviju različitih zemalja o postupku upućivanja.
8. Nadležno nacionalno tijelo ili više njih potvrđuje upućivanje na europski kvalifikacijski okvir u nacionalnom kvalifikacijskom okviru ili sustavu. Nadležna nacionalna tijela objavljuju jedno sveobuhvatno izvješće u kojem se utvrđuju upućivanje i popratni dokazi te u kojem se govori o svakom kriteriju zasebno. Isto se izvješće može upotrijebiti za samocertificiranje u kvalifikacijskom okviru za europski prostor visokog obrazovanja, u skladu s njegovim kriterijima samocertificiranja.
9. Po mogućnosti u roku od tri mjeseca od prihvatanja izvješća o upućivanju ili njegova ažuriranja države članice i druge zemlje sudionice objavljuju izvješće o upućivanju i dostavljaju relevantne informacije za potrebe usporedbe o relevantnim europskim internetskim servisima.
10. Uz postupak upućivanja, sve nove svjedodžbe, diplome ili dopunske isprave o kvalifikacijama koje su izdala nadležna tijela trebali bi sadržavati jasno upućivanje na odgovarajuću razinu europskog kvalifikacijskog okvira s pomoću nacionalnih kvalifikacijskih okvira ili sustava.

PRILOG IV.

Načela osiguranja kvalitete za kvalifikacije u kojima se upućuje na europski kvalifikacijski okvir²

Strukovno obrazovanje i osposobljavanje, visoko obrazovanje, neformalno i informalno učenje u privatnom sektoru ili međunarodne kvalifikacije u kojima se upućuje na europski kvalifikacijski okvir trebale bi imati osiguranu kvalitetu kako bi se povećalo povjerenje u njihovu kvalitetu i razinu. Načela osiguranja kvalitete za opće obrazovanje na europskoj razini predmet su aktualnih rasprava u kontekstu ET 2020.

Ne dovodeći u pitanje nacionalne mehanizme osiguranja kvalitete koji se primjenjuju na nacionalne kvalifikacije, **osiguranje kvalitete kvalifikacija u kojima se upućuje na europski kvalifikacijski okvir ima sljedeće značajke:**

1. bavi se oblikovanjem kvalifikacija te primjenom pristupa usmjerenog na ishoda učenja;
2. obuhvaća postupak certificiranja, pri čemu se osiguravaju važeće i pouzdane ocjene u skladu s dogovorenim i transparentnim standardima temeljenima na ishodima učenja;
3. sastoji se od mehanizama povratnih informacija i postupaka za stalno unaprjeđivanje;
4. uključuje sve dionike u svim fazama postupka;
5. sastoji se od usklađenih metoda evaluacije, uz povezivanje samoocjene i vanjske revizije;
6. sastavni je dio unutarnjeg upravljanja, uključujući aktivnosti povjerene podizvođačima, u tijelima koja izdaju kvalifikacije u kojima se upućuje na europski kvalifikacijski okvir;
7. temelji se na jasnim ciljevima, standardima i smjernicama koji se mogu izmjeriti;
8. ima potporu u obliku odgovarajućih resursa;
9. uključuje sustavnu i cikličnu evaluaciju koju provode vanjska nadzorna tijela, barem na temelju načela iz ovog Priloga u pogledu unutarnjih sustava osiguranja kvalitete povezanih s kvalifikacijama;
10. uključuje objavljivanje rezultata evaluacije, uključujući elektroničku dostupnost na nacionalnoj i europskoj razini.

Vanjska tijela ili agencije navedeni u načelu 9. trebali bi podlijevati cikličnoj vanjskoj reviziji koju provode nadležna tijela. Rezultat te vanjske revizije izvan područja visokog obrazovanja trebao bi biti javno dostupan u elektroničkom obliku u europskom registru.

² Ta zajednička načela potpuno su usklađena s Europskim standardima i smjernicama za osiguranje kvalitete u europskom prostoru visokog obrazovanja i s Europskim osiguranjem kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (EQAVET).

PRILOG V.

Načela za sustave bodovanja povezane s europskim kvalifikacijskim okvirom

Europski kvalifikacijski okvir i nacionalni kvalifikacijski okviri, kad su dopunjeni sustavima bodovanja, bolja su potpora pojedincima pri kretanju: i. među različitim razinama obrazovanja i osposobljavanja, ii. unutar i između sektora obrazovanja i osposobljavanja, iii. između obrazovanja i osposobljavanja te tržišta rada i iv. unutar i preko granica. Različiti sustavi bodovanja, usko povezani sa sustavima i okvirima kvalifikacija, trebali bi biti kompatibilni radi potpore prijelazima i olakšavanja napretka.

U tu bi svrhu sustavi bodovanja povezani s upućivanjem na europski kvalifikacijski okvir u kvalifikacijama trebali biti u skladu sa sljedećim načelima:

1. trebalo bi uspostaviti sustave bodovanja radi stvaranja prilagodljivih načina učenja, u korist učenika;
2. pri oblikovanju i razvijanju kvalifikacija trebalo bi sustavno primjenjivati pristup usmjeren na ishode učenja i relevantne mehanizme bodovanja kako bi se omogućio prijenos (dijelova) kvalifikacija i napredak u učenju;
3. sustavima bodovanja trebao bi se omogućiti prijenos ishoda učenja i napredak učenika preko institucionalnih i nacionalnih granica;
4. sustavi bodovanja moraju se temeljiti na jasnom i transparentnom osiguranju kvalitete;
5. bodovi koje stekne pojedinac trebalo bi dokumentirati, pri čemu se navode postignuti ishodi učenja, njihova razina, naziv nadležne institucije za dodjeljivanje bodova i, prema potrebi, odgovarajuća vrijednost bodova;
6. sustavi za prijenos i prikupljanje bodova trebali bi tvoriti sinergije s mehanizmima za vrednovanje neformalnog i informalnog učenja kako bi zajedno olakšali i promicali prijenos i napredak;
7. sustave bodovanja trebalo bi razvijati i unaprjeđivati suradnjom među dionicima na nacionalnoj i europskoj razini.

PRILOG VI.

Indikativni elementi zajedničkog formata za elektroničko objavljivanje informacija o kvalifikacijama

PODACI			Obvezno / nije obvezno
Naziv kvalifikacije			obvezno
Predmet*			obvezno
Zemlja/regija (oznaka)			obvezno
Razina europskog kvalifikacijskog okvira			obvezno
Opis kvalifikacije	ili	znanje	obvezno
		vještine	obvezno
		odgovornost/samostalnost	obvezno
	ili	polje za slobodan unos teksta u kojem se opisuju očekivanja od učenika u pogledu znanja, razumijevanja i sposobnosti	obvezno
Tijelo koje dodjeljuje kvalifikaciju**			obvezno
Bodovi / teoretsko radno opterećenje potrebno za postizanje ishoda učenja			nije obvezno
Unutarnji postupci osiguranja kvalitete			nije obvezno
Vanjsko tijelo za praćenje			nije obvezno
Dodatne informacije o kvalifikaciji			nije obvezno
Izvor informacija			nije obvezno
Poveznica na relevantni dopunsku ispravu o kvalifikaciji			nije obvezno
URL kvalifikacije			nije obvezno
Jezik informacije (oznaka)			nije obvezno
Zahtjevi za upis			nije obvezno
Datum isteka (prema potrebi)			nije obvezno
Načini stjecanja kvalifikacije			nije obvezno
Povezanost sa zanimanjima			nije obvezno

* ISCED FoET2013

** Minimalne tražene informacije o tijelu koje dodjeljuje kvalifikaciju trebale bi omogućiti pronalazak informacija o tijelu koje dodjeljuje kvalifikaciju. To bi bio naziv tijela koje dodjeljuje kvalifikaciju, ili, ako je primjenjivo, naziva grupe tijela koja dodjeljuje kvalifikaciju, uz URL i informacije za kontakt.